

ТЫЗЭКЬОТМЭ — ТЫЛЪЭШ!

1923-рэ ильесым
Гъэтхапэм
къыштепэжьагъэу къыдэкы

№ 116 (22565)

2022-рэ ильес

ШЭМБЭТ

БЭДЗЭОГЪУМ и 2

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЪЭ ИЭП
Къыхэтэутыгъехэр ыкчи
нэмэки къэбархэр тисайт
ижүүгъотэштых
WWW.ADYVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаэм и Правительствэ игъээст

ГупчакIэм иIoфшIакIэ зыщигъэгъозагъ

Адыгэим и Лышъхэу Къумпыл Мурат Адыгэ Республикаэм псауныгъэм икъэухъумэнкэ и Министерствэ и Медицинэ къэбар-аналитическэ гупчэ хэхъэрэ кол-гупчакIэм тыгъусэ щылагъ. Къулыкью 122-м зөгъэушъомбгуягъеням төгээпсихъагъэу ар зэхащагъ ыкчи республикэмкэ медицинэ кол-гупчэ зыкI нэужым чэзыу-чэзыу ашыжышт.

Гупчэм иоофшэн зыщаагъэгъозагъ икъэухъумэнкэ министрэу Мэргэтийко Рустем, цифре технологиехэмкэ министрэу Шыу Заурбэч, партиеу «Единэ Россием» ишъолыр гъэцэкIэко комитет ипащэу АфэшIэгъо Рэмэзан, Адыгэ къэралыгъо университетым, Мыекъопэ къэралыгъо технологиеский университетым, Мыекъопэ медицинэ колледжым яллыклохэр.

Адыгэ Республикаэм псауныгъэм икъэухъумэнкэ и Министерствэ и Медицинэ къэбар-аналитическэ гупчэ ипащэу Александр Саферовым къызэриуягъемкэ, гупчэр зэхэгъэгъеням пае автоматизированнэ иоофшэлпэ чыпэл 85-рэ, телефон аппаратахэр, сетевой оборудованиер, мебелыр къацэфыгъях, унэу иоф зыщаашэлтхэр агъэхъазырыгъях. А гүхэлхэм апае бюджетым сомэ миллион 30 къыхагъэкыгъ. Пандемием ильэхъян волонтерхэу а иофым къыхагъэлажъэцтыгъэхэр тэклутэклүэ штатым хэхъэрэ иофишишэхэмкэ зэблахъух.

Непэ гупчэм иоператорхэм коронавирусым иоофыгъохэм цыфхэр зэрращагъэгъуазэхэрэм имызакъоу, врачым дэж кломэ зышлонгъохэр атхых, джащ фэдэу яунэ исхэу враачыр къызфэктон фаяхэри агъэунэфых. Тапэкэ къэбар-аналитическэ структурэ зыкI зэхащещт, ашкыхибуитэштых медицинэ Иэпильэгъумкэ мониторингыр, фэгъэ-котэнгыгэ зыхэлт 100-рэ уцхэр алэкиэгъэхъэгъэнхэр, цыфхэм ятхяусыхэ тхыльхэр ыкчи яльэхэр штэгъэнхэр.

Республикэм и Лышъхэу гупчэм иоофышэхэм ыкчи волонтерхэу республикэм имедуч-

зэраффэрэзэр къыуагъ ыкчи Адыгэ Республикаэм и Лышъхэу и Рэзэнныгэ тхыль анахъэу къахэштээ волонтерхэм ари-тыгъ. Ахэр: Мыекъопэ медколледжым истуденткэу Валерия Долгих, Адыгэ къэралыгъо университетым истуденткэу Ерэджыбэко Рим, Мыекъопэ медколледжым чэсэу Дмитрий Журавлевыр, Адыгэ къэралыгъо университетым истуденткэу Лагышье Рэмэзан, а университетым истуденткэу Синельникова Любовь, Мыекъопэ къэралыгъо технологическэ университетым истуденткэу Уджыхыу Анета, Мыекъопэ медколледжым чэсэу Магомед Хасанбиевыр.

Аш нэмэикэу Адыгэ Республикаэм и Къэралыгъо Совет – Хасэм ирэзэнныгэ тхыльхэр волонтер заулэмэ афагъэшшошагъ.

«Пандемием ильэхъэнэ анахь кынным кол-гупчэм иоффызышигъээ студенч-медикхэм, волонтерхэм таффэрэз. Ахэм яшуагъ къэкидэгъ медицинэ учреждениехэм ярегистратурэхэм иофф нахь псынкэ шыгъэнымкэ, сымаджэхэм къэбарыр нахь тэрээзу, икьюу алтыгъээсъгъэнымкэ. Нен, коронавирусир къызыщи-зэкиэлорэ лъэхъяным, амалэу Ѣшэхэр нахь икьюу гъэфдэгъэнхэ фае. Къэбар-аналитическэ системэ зыкI зэхэтишт, аш хэхъацыхтых координационн ыкчи ситуациян гупчхэр, республикэм иоффхэм ягъзеклонкэ Гупчэр, коншакт гупчэр. Аш амал къытышт псауныгъэм икъэухъумэнкэ зи-гъю иоффыгъоу къэцуухэрэр нахь иоффу инхэльсу ээшилхэгъэнхэмкэ, цыфхэм иоффу адашиэрэр нахь тэрээзу зэхэгъэнхэмкэ», — къыуагъ Адыгэ Республикаэм и Лышъхэу.

АР-м и Лышъхэу
ипресс-къулыкъу

ЦЫФХЭМ ЯФИТЫНЫГЪЭХЭМРЭ ЯФЕДЭХЭМРЭ ЯКЪЭУХҮМЭН

Джащ фэдэу Йоффхабзэм хэлэжьаагэх АР-м и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Тхаматэу Владимир Нарожнэр, федераль нэ инспектор шъхьа-Іу Сергей Дрокинэр, АР-м и Прокуратурэ, и УФСБ, и МВД япа-щэхэр, УФ-м и Следственнэ комитет АР-мкэ испедственнэ гъэорышланлэ, АР-м и Аппшэрэ хыкум, Темир-Кавказ шъольырым и Арбитраж хыкум, Краснодар краим и Арбитраж хыкум, Хыкум департамент АР-мкэ и Гъэорышланлэ япа-щэхэр. АР-м и Арбитраж хыкум итхаматэу Александр Боровик зэлүккэр зэрищааг.

Адыгейим и Лышхъе зэлүккэм хэлажьэхэрэм шүфэс къарихи, АР-м и Арбитраж хыкум иофышэхэм ямэфкэкэ къафэгу-шугааг.

«Хызымэтыр зезыхъэхэрэм ядаохэм язэшІохынкІэ, административнэ Йоффхэм ахэллэгъэнимкІэ оптышихо ѢшІэ хуугъэ. Арбитраж хэбзэгэуцугъэр шъолырым ѢыгъэцкІэгъэнимкІэ хыкумыр гарант цыхъэшІошоу Ѣшт», — къытуагъ Къумпыл Мурат.

Республикэм ипашэ Арбитраж хыкумым иапэрэ пэща-гъэхэу Пыцьдатэкью Вячеславрэ Игорь Дивинимрэ арбитраж хыкумым уасэу илэм республикэм зыкыщегъэтигъэнимкІэ йоффбэ зэрээшшуахыгъэр къыхигъэшыг.

Зиоф хэшькынышко фызилэ специалистхэр ведомствэм зэрэшьлажьэхэрэр зэлүккэм Ѣыгъагэуунэфыкыгь. Предпринимательствэм пыльхэм правэм ульянкыокІэ яшэнэгъэ зыкье-гъэтигъэним, ахэм хабзэр амькыоным, республикэм инвестиционе къыхальхъэрэр на-хыбэ шыгъэним хыкум къу-

лыкъухэм анаэ зэрэтирагъэтэй-рэр къаулагъ.

«Экономикэ зэфыиц-тикІэхэм ахэлажьэхэрэм яфедэхэмрэ яфиты-ныгъэхэмрэ якъэуухүмэн епхыгъэ пытъериль къы-зэримыкІохэр непэ уахь-тэм таташхъэ къире-гъэуцох. Хэгъэгү зэф-шыхъафмэ непэ тихэ-гъэгү санкциешхо къы-рашиллІэ. Урысыем и-коно-никэкИи, социалнэ лъзыкъомкІи ар уиш-тиллІишихоу Ѣшт. А охь-тэ мыпсынкІэр цыфхэм зэпачынмкІэ, обще-стиннэ-политикэ, со-циалнэ-экономикэ зыпкытыныгъэр къэ-уухүмэгъэнимкІэ тфэллэкІиэрэ зэкІэ ти-шІэн фае», — къытуагъ Къумпыл Мурат.

Адыгейим и Лышхъе ипальэ анахъэу къыщыхигъэшыгъэр республикэм зыпкэ итэу хэхь-ныгъэ егъэшыгъэн, цыфхэм яфитыныгъэхэмрэ яфедэхэмрэ къэуухүмэгъэн зэрэфаар ары. Экономикэм изытет нахьышу шыгъэнимкІэ, предпринимательствэмрэ инвестиционнэ йоффшэнимрэ язэхшэнкІэ Урысыем и

Адыгейим и Лышхъеу Къумпыл Мурат республикэм и Арбитраж хыкум зызэхащагъэр ильэс 30 зэрэхъурэм фэгъэхыгъэ зэлүккэм хэлэжьаагь.

Президентэу Владимир Путиним пшъерильшохэр къизэригъэ-цугъэхэм Къумпыл Мурат шъхьа-фу ягугу къышыгь.

Республикэм и Лышхъе АР-м и Арбитраж хыкум щылажьэхэрэм тапэки ялофшэн гъэххэгъэшхохэр щашынэу афэлъеуагь.

АР-м и Арбитраж хыкум итхаматэу Александр Боровик ипальэ къызэрэшыхигъэшыгъэмкІэ, ильэс 30-м къыклоц ведомствэр экономическе дэо

ТыфэгушIo!

*ТиIoфиIэгъо Шъаукъо Аслъангудащ
Хвалим э ыпхъум ныжис дахэ иIэ
зэрэхъугъэмкІэ тыфэгушIo!*

*Псауныгъэ пытэ иIэу, игухэль
дахэхэр къыдэхъуухэу, къиним ишиухъеу, хъярыр
къебкІеу, ипхъорэльфмэ янасын къылъэгъоу,
икъэлэмынэ мыйцекоу бэрэ джыри Ioф ышIэнэу
тыфэлъаIo!*

«Адыгэ маќэм» щылажьэхэрэр

Республикэм инибжьыкІэхэм афэкIорэ Джэпсалъэу Адыгэ Республиком инахъыжъхэм я Совет къышыгъэр

Мы ильэсым бэдзэогъум и 27-м Адыгейим автономие иэ зыхуугъэр ильэс 100 мэхь. Аш иекономикэ, икультурэ, исоциалнэ лъэныкью лэужуябэмэ ялахьышу хашыхъаагь. Адыгейим икъэралыгъо гъэпсыккэрэ лъэпкъэу исхэм язэгурьонгъэрэ зэрафэлъеэкэу ахэм агъэптигь. А пстэуми яшуагъэ къэклигъаагь автомон хэкор Урысые Федерацием исубъект хэушыхъафыкыгъэ хуунымкІэ. Тэ, нахьыжхэм, тарихъым икъэгъээпэз зэфэшхъафхэм яльхъэнэ къинхэм, зэрэхгээгү фэдэу, Ѣынэнгъэм къыхэхъэрэ зэхъокыныгъэшшуухэм тиршыхъатагь ыкы тахэлжьагь. Адыгейим икъэралыгъо гъэпсыккэ ятлонэрэ ильэсийшэм зыхыхъаштим, шэнэ зэрэхъугъэу, нахьыжхэр хэбзэ шағьюу зергыгу-зэштгэхэр лъяжкугъэлкотэнхэу тыхышьшүшгүү.

Къыткіэхъухъэхэрэр ары къэралыгъо ыпеккэ лъызыгъэкотшт куачIэр. Цыф ныбжьыккэ гъэсагъэхэр ары еж ашхъэккэ яне-уушырэ мафэ къырыклощтыри, хэгъэгур зыфэдэштыри зэлъитыгъэхэр.

НыбжьыкІэхэр чанэу Ѣынэнгъэм хэмэлажьэхэмэ, граждан обществэри Ѣынэн ытъэкынштэп. Ѣынэнгъэм ильэныкью пстэуми ахэшагъэхэр ахэр Ѣытхэ зыхъукэ, къэралыгъори, обществэри, лъэпкъ зэфыытыкІэхэри нахь пытэштых, нахь псынккэу хэхъоньгъэшшуухэм къафэклощтых. Нэбгырэ пэпчь ишэнгъэхэм, итвorchествэе заушьомбгүүнэмкІэ тиреспублике амал пстэури иI. Аппшэрэ ыкы гурт еджапIхэр, спорт ыкы культурнэ псуэлэхэр, хэшьхъафыкыгъэ еджапIхэр бэр тиIх. Сэнхъатэу къыхэхъуухьымкІэ, Ѣынэнгъэ тъогоу шуузтехъаштимкІэ ахэм яшуагъэ къышьокыжьышт.

Тэ тицхъэ тель тиреспубликэрэ Урысыешхомрэ яхэхъоньгъэ нэккүбгүүаккэ шууиахъ зэрэхшьшүшхъаштим. Урысыем ашккэ амалэу иIэр гүнэнчч. Шыуедж, нахьышу, нахь дэгүу шуузэрхъущтим шуудлажь, йоффа шуузыгъэжъэрэр пхырышьущ.

Адыгэ Республиком инахъыжхэм я Совет мэфэкIэу къэблагъэрэм — Адыгейим къэралыгъо гъэпсыккэ иэ зыхуугъэм ия 100-рэ ильэс фэш къышууфэгушо! Къэралыгъом ылъапсэхэм ягъэптигэнкІэ, Ѣылаккэр нахьышу шыгъэнимкІэ шууятэхэм яоффэрифшьашуу зэрэлтигъэгъэкотштим тицхъэ тель. А къэнышхор къэшьуухъум, теклонгъэшхохэм шуакыфакly! Урысыешхом ыкычайэрэ иштихъурэ ахэжкугъахь!

Псауныгъэ пытэ, Ѣылаккэр нахьышуинхэу шууфэтэо!

Адыгэ Республиком инахъыжхэм я Совет

Нахьыжхэм я Совет игъэкотыгъэ зэхэсигъоу иагъэм Джэпсалъэр Ѣашшагъ. Аш хэлэжьаагь министерствэхэм, ведомствэхэм, Общественнэ палатэм, ветеранхэм я Совет, тхаклохэм я Союз, бзылъфыгъэхэм я Союз, политическэ партиехэм яфракциехэм ыкы обществоиннэ движенихэм япашхэр.

ГъЭЦЭКІЭНХЭР, ПШЬЭРЫЛЬХЭР

Псэольөшынам, псауныгээм икъеухүмэн, еджаплэхэм игъэклотовыгээ гъэцэклэжынхэр яшыллэгъэнхэм ыкли бжыхье-кыымэфэ льэхъанам тишьолыр зэрэфэхъязырым заштутегущылэгъэхэ игъэклотовыгээ зэхэссыгьо АР-м и Правительствэ илагь.

АР-м и Лышъхъэу Къумпыйл
Мурат пшъэрыйл кызыэрэфишы-
гъэм тетэу зэхэсигъор зэрищааг
АР-м и Премьер-министрэ
иэнатээ зыгъэцкэлэрэ Клэрэшэ
Анзаур. Иофтьхъабзэм хэлжьа-
гъэх АР-м иминистрэхэм я
Кабинет хэтхэр, муниципальне
образованиехэм япашхээр.

Псауныгъэр къеухъумэгъяным
епхыгъе псеуальхээр зэрашы-
хэрэм, зэрагъяцкэлэжхэрэм
ыкын зэрагъяцкэлэжхэрэм къате-
гущынагь АР-м псауныгъэр къе-
ухъумэгъянымкэ иминистрэу
Мэрэтыкъо Рустем. Ащ къызы-
риуягъямыкэ, 2022-рэ ильэсым
къералыгъо програмmitум
къадыхэлъытаагъеу псеолын 9
ашынэу ыкын зым игъякотыгъэ
гъяцкэлэжынхэр rashылэнхэу
аъзнафа.

Программэй «АР-м» псаундын тээр күэхүүмэгъэнымкэ икъулыкын ираШэ звено гъэкіжъягъэныр» зыфиорэм къыхиубытэу къудажэу Джэджэхъаблэ ыкыл поселкэу Дружбэм, Мые-къуапэ ирайон цыклоу Восход.

проектэй «Гээсэныг» зыфи-
лорэм хахьэу 2022-рэ ильэсүм
федеральнэ бюджетым шыщ
субсидиу сомэ миллиони 163-
рэ фэдиз Адыгейм кылэкэ-
хъагь. А мылькур кызфагъэ-
федээзэ республикэм ит еджак-
пэхэм «Точка роста» зыцэ
гээсэныгъэ гупчэ 25-рэ фэдиз
ыкчи еджэлэ технопаркэу
«Кванториум» зыфиорэр лицееу
N 35-м къашыздахьштын

Ильясыкіз еджеңгүм ехъупләй көдәжә псусупләхәм адәт еджа-пәхәм яспортивнә зал 13 ағза-цеккәжыщт. Ахәм соме миллион 27-м ехъу апәуягъехъащт. Анахь юфыгъо шыхъаәү Е. Лебедевым зигугү тыйшылгъәхәм ащыщ терроризмәм пәшүеклөгъәнүр. Мы маффәхәм яхъупләү тиреспубликә ит гъәсәныгъә учреждениехәр Росгвардием ыккі ЧОП-м кызызәриухъумәхәрәд аш кызылашь.

Мы ильэсүм къышегъэжьа-
гъэу еджап! Эхэм ильэкlotыгъэ

тээцэк! Эжжынхэр яшыл! Эгээн-хэмкээ ильяаситиф палье зилэх федэралынэ программэм игье цэктэн аублагь. Аш къыдыхэльтийн тагаа 2022-рэ ильяасым тирес-публикэ ит еджээли 9, къихаа ильяасым еджээли 7 агъэцэвийн гүхэль шын.

Кэлэрэцэхэн нийтийн түүхийг түүхийн эзэнтүүлэхэд
— Еджансайханын түүхийг түүхийн эзэнтүүлэхэд
— Еджансайханын түүхийг түүхийн эзэнтүүлэхэд

*фае. Адыгейм и Пыштыхъэ
пшыэрты къытфиши Йыгъ
республикэм им еджсан Іхчэм
янахъыбэм ишъэк. Отсыгъэ гъэ-
цэк. Эксынхэр арашыл Ін-
хэу, — къытуагъ А. КІэрашэм.*

Джащ фэдэу Адыгейр бжы-хъэ-кымэфэ лъэхъаным зэрэ-фагъэхъазырыэм зэхэсэгъом щытегушыягъэх. АР-м псэоль-шынымкіэ, транспортнымкіэ, псэүплэ-коммунальнэ ыкли гьогу хъязмэтымкэ иминистрэу Валерий Картамышевым къыз-риуагъэмкіэ, 2022 — 2023-рэ ильэсхэм ательягъэу псэүплэ-коммунальнэ псэуальэхэм ягъэ-хъазырын Адыгейим щыфежья-гъэх. Мы мафэхэм котельнэ 257-м, фэбэрыкlopé километрэ 302-м, гъэфэбэлпэ пунктихэм ягупчэ 25-м, гъэстыныгхъэм ирыкlopé километрэ мини 3-м ехъум, псырыкlopé километрэ мини 2,5-м, псы ыкли электри-ческэ сетьхэм гъэцкэлжын |оффшорных ашёхах

Зэхэсгыгом юфыгыбоу зытегүү
шыялагъэхэмкэ уншшо гъэнэфа-
гъэхэр аашыгъэх, гумэкыгыбоу
къеуцухэрэм ядгээзэжыкынкэ
ведомствэхэм ыккы муниципали-
тетхэм пшьэрлыхэр афашы-
гъэх.

КИАРЭ Фатим.

КІЭЛЭЦІҮХЭМ афагъэнэфэгъэ ахъщэ тынхэр

УФ-м ПенсиехэмкіЭ ифонд и Къутамэу АР-м ицыІэм Іэн хъураеу ицы-кluагъэр зыфегъэхыгъагъэр ильэси 3 — 7 икИи ильэси 8 — 17 зыныбжь кІэлэцІыкІухэр е зихэхъогъухэр зэрыс унагъохэм ахьщэ ІэнЫІэгъоу къера-лыгъом къаритырэр ары.

Іофтхъабзэм хэлжэгжьех хэбзэ гъэ-
цкэлкло органхэм, общественне организа-
ции зээфшьхафхэм ялыклохэр, Кы-
тамэм иотделхэм, игъэорышлаплэхэм
япащэхэр. УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд и
Къутамэу АР-м щылэм ипащэу Мэшлэкъо.
Хъамилэ ар зэришгэй.

Шыгуу къэдгъэкъыжын, ильээси 3 — 7 зыныбжь кълэццыкыу зырыс унагыоу зи- гъот макхээм ахьщэ йэпүйэгүү мазэ къес афэгъэкъогъээн УФ-м и Президентеүү Владимир Путинир къещакло фэхъугъеү 2021-рэ ильэсүү имэлпүлфэгүү мазэ къышгэжъэжгъа къаты. Джащ фэд, ильээси 8 — 17 зыныбжь кълэццыкыу е зихэхьогыу зиэхээм апае ахьщэ тынри къэралыгъом ипащэ иунашьоктэ тызхэт ильэсүү агъяненфагь.

Мэшлээкьо Хьамидэ йофтхъабзэр кын зэүүихэй, ахьшэ 1991-эйхмэд апаельдээ тхылъяа къалакхъэрээр зэрэбэр

къыыуагъ. Арэу щитми, законым къыдилытэгъэ пальхэм атетэу зэклеми ялоф зэхэфыгъэ мэхъу, һэпүйгүр тэ

мыфэу агъеунэфыгъэхэми джэуап зэхэү-
гуфыкыгъэ аратынам специалистхэр
бүхж итих

Мы юфым фэгъэзэгъэ отделхэм япащэх къералыгъо йэпилэгъум итын зэрэльягъэкуюатэрэм къытегуущылагъэх. Ахыцэр къыфэклоным пae лээд тхыльхэр зэратьшт амалэу унагъохэм ялэхэр, ахэр къызтэфэхэрээр къыхахынхэм пae унашьом къыщыдэлтытэгъэ шапхъэу ejхэм агъяцэклэн флаехэр къялотагь. Унагъом гъотэу илэр ааш исхэм зэкэми атегоща-гъэмэ, зы нэбгырэм къытэфэхэрээр цыфыр зэрьпсэун ылъякыщт ахьцэр анах маклэм kлахъэмэ, хъауми ааш нахь маклэмэ ары анах шьхъаlэу къыдалытээрэр. Ильэси 3 — 7-м e 8 — 17-м къахиубытэу са-быитту e нахьыбэ унагъом исмэ, нэбгы-рэ пэпчь ахьцэр тыныр къыфэклощт. Унагъом имылъкоу къыдалытэхэрэм яспискэ УФ-м Пенсиехэмкэ ифонд ин-тернет нэклюбгъо хэти ригъотэштэу ары къизэралыгъэх.

Цыфир зэрэглэсэн ыльэкшигт ахьщэ анах маклэу Адыгейм щагъэнэфагъэр сомэ 11970-рэ. Күтамэм испециалистхэм кызыэралуагъэмкэ, нэбгырэ 15951-мэ мы ахьщэ Тэпылэгчур афагъэпсыгъах. Ахьщэкэ къэлпльтэмэ, зэклемки сомэ миллион 300-м ехъу ахэм афэж.

Общественное организациейхем япашуу
кыргызбаблэгъягъэхэм мы лъэнүкъом
фэгъэхыгъэ упчылэхэр къатыгъэх, яепты-
къэхэмкіз къадэгощагъэх.

ХЪУТ НЭФСЭТ.

ЛЫГЬЭ ЗЫХЭЛЬГЬЭ бзыльфыгъ

Ильэс 72-м итэу ар 2003-рэ

ильэсүм дунаим ехжыгъ. Ау Шыгъотыжь зышэштыгъэхэм шукъэ агу иль, цыф үшэу, акылышо зилэу, общественэ

юфыши чанэу ар цыфхэм яшэжж кыхэнага. Шыгъотыжь Шэуджэн районымкэ Хакурынхэхьабэлэ 1931-рэ ильэсүм кыщыхууль. Янэтхэхү Мэрзэбэчрэ Гошханэр колхозын

щилажэштыгъ. Ау ззоуж ильэсхэм сабыиллыр бгээшхэн, пфэпнэир кыныгъ. Гъэблэшхуагь. Зы галошхэр чэзыучээзуу зэшыпхуухэм ашыгыщыгъ.

Мэрэтихэм яунагъо Адыгэ им пачыжьээр бэрэ псэугъэми, адигабзэр сидигьи яунэ шыгуль, Шыгъотыжь ренэу ильэпкьыгу фэгүгъ, адигэ кырыгъулагъэр дэгьюо зышэштыгъ. Лъэпкыр нахьшум зэрэфхэштэйтим шошхууныгъэ фырилагъ.

1992-рэ ильэсүм Мэрэтихэм яунагъо Мыеекуапэ кьеэзэжжы. А лъэхъаным республикэм игъэпсын, Адыгэ хасэхэм язэхэшэн Шыгъотыжь ишыпкъеу хэлажьэ. Сыдрэ юфи иччегу итыгъ, ежж кээшакъо зыфхуулагъэри бэ. Ильэс 30-рэ Москва зэрэшцэсэгээ, ашьэрэ еджаплэ юф зэрэшишлагъэм, политикэм хэшькышихо зэрэфхирээм, официальне тхылхэм язэхэгъэуон, адигэ юфым куоу егушишсэн зэрильэкъирэм а лъэхъаным мэхъанешхо иларгъ, ишьтэшхо къэкиягъ.

1947-рэ ильэсүм Шыгъотыжь Адыгэ кэлээгъеджэ институтын чэххагъ, дэгью дэдэу филологилем ифакультет кырухыгъ, Мамхыгъэ гурит еджаплэ юфшишлагъ. Тыдэ зышэйи зэхэшкэно чаныгъ. Аш гу кырьлати, комсомольскэ юфшэнным рагъблэгъагь, 1952-рэ ильэсүм комсомолым и Хэку комитет исекретарэу хадзы. Ильэс 24-рэ ынбыжьэу ВЛКСМ-м и Хэку комитет и Апэрэ секретарь мэхъу. 1957-рэ ильэсүм ныбжыкъэхэмрэ студентхэмрэ яфестиваляу Москва щыгъээм Шыгъотыжь нэуасэ щифхуу ишхъэгъусэ хуущт Мэрэтихэм Долэт. Ар Москва дэт художественэ институтын щеджэштыгъ.

Етланэ Шыгъотыжь Гупчэ комсомол еджаплэ, Ашьэрэ партийнэ еджаплэ, общественэ наукэхэмкэ Академиим дэгью дэдэу ашеджэ. Гупчэ комсомол еджаплэ иофшэн щиргэжжэ. Ишыэнэгъэ щыгъ ильэсүбэр а еджаплэ ехжигъэ мэхъу. 1963-рэ ильэсүм кандидатскэ диссертациер кьеэшшыпкъэжжы, политэкономиекъ кафедрэм юф щешэ. Ильэс зэкэлэлтыкъохэм комсомольскэ юфшэннимкэ факультетим идееканыгъ.

Ашьэрэ комсомольскэ еджаплэ СССР-м имызакью, къэралыгъуабэмэ къарыкъыгъэ студ-

Адыгэм инепэрэ тарихъ хэуцощтмэ Мэрэтихэм Шыгъотыжь ашыщ. Республикэм игъэпсынкэ, Адыгэ хасэхэм язэхэшэнкэ, лъэпкь зэхашэм зыкъегъэштыгъэнимкэ аш юфыши хашагъ. Иакыл, игулытэ яшуагъекъ юфыгуабэ а лъэхъаным зэшохыгъэ хуугъагъэ.

институтын хэт зэлукэлпэ унэм.

Юфтыкъабзэр кызызэлихыгъ юки зэришарь зэхэшкэло купым хэтэу, журналистэу Гъукъэл Сусанэ. Аш гүшүйэр зэритыгъэу, Адыгэ Хасэм илацэу Лымышкэхэм Рэмэзан Шыгъотыжь ишыэнэгъэ тьогу кытегушилагъ. Гъесэнэгъэ дэгью зэриягъэр, лъэпкь юфым куоу егушишсэн зэрильэкъытагъэр, шэн пытэ, теубытагъэ зыхэль бзыльфыгъэу зэрэштыгъэр кыхигъэштыгъ.

— Гъогу дахэ кыыктуу Шыгъотыжь, унэгъо дэгью ишхъэгъусэу Долэтрэ ежыррэ зэдашагъ. Бзыльфыгъэр нахь цыф

псынклагъ, теубытагъэ хэлтыгъ, шотэрээир щынэ имылэу пхирчиштгэгъэ, лыгъэ зыхэль бзыльфыгъагъ, — ёло Лымышкэл. — Долэт нахь шэзбагъ, ау дэгьюо зэдийштэштыгъэх. Адыгэ Хасэм Шыгъотыжь зыхэтигъэр, зыщылжжагъэр. Шэжж зэлукэгъур щыкъуагъ гуманитар шэнэгъэхэм апиль республике

кызынгъээжжыгъэр. А лъэхъаным ар лъэшэу йэпилэгъу кытгэхэгъу, кыдгурлыгъэп нахь, Тхээм аш тетэу ышыгъээгэн фае Шыгъотыжь иакыл, ичаныгъэ нахь зищыкъэгъэ чыглэл — ичигуу къэклиоянэу.

Республикэ хасэхэм ягъэпсынкэ Бжэшю Фатими ишогъэшхо къэклэгъагъ, Шыгъотыжь игъусэу общественэ юфыр зэдашагъ. Ар непэ къэклон ылтээгъэп, ау шэжж зэлукэгъум къэклонгъэхэм сэлам льялэе къарехжы. «Сэш нахь Шыгъотыжь нахь чаныгъ, щынэ илгэгъэп, лъэпкынмкэ псэмыблэжжэ щыгъагъ», — ытуагъ Фатимэ.

Нэгьуу Хыисэ 1980-рэ ильэсүм кыщегъэжжагъэу Ашьэрэ комсомол еджаплэ Шыгъотыжь зыщылжжээр щеджагъ. Гукъэгъушхо хэлтээ ар ыгу къэжжигъагъ. Шэнэгъэшхо зэриягъэр, шылжжагъ, пытагъ, гүкэгъу зэрэхэгъээр кыыуагъ.

— Иунэ сиргишэлбагъэу хуушигъагъ. Сыкытэу сыклон сымылъэкиштэу сломэ, «Хаяу, Хыис, укъэмымкэ хуущтэп» ытути,

кыстыригъэптиахыштыгъ. Ильэситум кыкытоцо нахь кысстэтигъ, «Уадыг, Адыгэим укыкыгъэшь», ылозэ кысфэсакъыштыгъ. Сэ сизакъон, зэкээ студентхэм афэдэгъу, бэрэ ахахьэштыгъ, якъэбар зэрияашшыгъ. Цыф дэгүгү, лытэныгъэшхо фысиагъ. Дунаим псынкээу зэрхэжжыгъэр сыгу къео, — кыыуагъ Хыисэ.

Мэшфэшү Нэдждэт гүшүйэр зыратым, Шыгъотыжь кыззэрэхэмтэхыжыр чэнэгъэшхуу ылъытагъ. Юфэу зэдашагъэм кытегушиагъ. Шыгъотыжь юфшэнкэ чанэу зэрэштыгъэр, рицажжээрэд псынкээу зэрияашцакъицшыгъэр, иакыл чанэу, гультишшо илэу, цыф халэлэу зэрэштыгъэр кыхигъэштыгъ.

— Сэркэ Шыгъотыжь ным фэдагъ. Ныр ильфыгъэхэм зэрафэгумэлэу кыстыгэхыгъэштыгъ. Шыгъотыжь сышпхуу нахьыжхым шынахьыкъэр зэрияашшо сильтшытагъ. Шыгъотыжь ныбдэгъу дэгүгү сэркэ. Ар кызызэрэхэмтэхыжыр чэнэгъэшхуу сэркэ лъэпкынмкки, — кыыуагъ Нэдждэт.

Шэжж зэлукэгъум Шыгъотыжь шхээлэфэшхо фашэлэу кыышгүүшшиагъэхэм гуманитар шэнэгъэхэм апиль институтын илацэе игуадзэу Беданэкъо Марзэт, Пэрэнкъо Вячеслав, Беданэкъо Нихъад, Цуекъо Нэфсэт, Агырдженэкъо Симхъаныкъи нэмыхъах.

Шыгъотыжь ишшаштэхэу Нэфсэтэе Фатимэрэ, ахэм атэкигъэхэр зэлукэгъум хэлэжжагъэх. Янэ дахэу фалуагъэм, шукъэ агу кызызэрэхыгъэхэм зэрафэразэхэр ахэм къалыагъ.

СИХЪУ Гоощнагъу.

БЭДЗЭОГЬУМ И З-Р — УРЫСЫЕМ И КЪЭРАЛЫГЬО АВТОИНСПЕКЦИЕ И МАФ

Лытэңыгъэ зыфэсшырэ къэралыгъо инспекторхэр, къулькъум иветеранхэр! Сыгу къыздэлэү шүүисэнхьат епхыгъэ мэфэкъымкэ сышуфэгушо!

Мыгъэ Къералтыгъ инспекциер зызъяхаажаэр ильес 86-рэ мэхъу. Аш мэхъанэшхо илэү щыт. Гъогурыкъонир щынгъончъэнэм епхыгъе юфшынэм хэшьык! куу фырялэу, ілпээсэнгъе ин зиэ юфышэхэм щитхуу хэлтээу ар агъэцакъээз мэфэкъым пэгъокъых. Аужырэ ильэсхэм мы куулыкъумрэ гъогурыкъоным хэлажьэхэрэмрэ зэфыштык! ё гъэнэфагъэхэр ялхэх хуугъэ.

Автоинспекцием икүлүкшілдік сыйдигын нәптьәгъум итых, арышь, обществәм ептырылған кызығырақтың инспектор пәпчъ изекілдік ельтырылға.

Гъогурыкъоныр щынэгъончъэнымкәэ Къэральыо инспекцием зэлпымью о гъэсэнэ-
гъэ ыкыл зэхэфын ювшэныр Адыгейм щыгысэухэрэм, хъакъау къакъохэрэм адзызрехье.
Къялэцъыкъухэр зыхэфэхэрэ гъогу хъугъя- шыгъэхэр дэгъэзсыжыгъиэнхэм епхыгъэ
пашорыгъэш юфтихъабзэхэр бэу зэхашэх. Аш шыкъакъехэр къифагъотых.

Сициыхэ тель гъогурыкъоныр Ѣынэгъончъэнымкэ Къэралыгъо автоинспекцием иподразделение пстэуми ахэтхэм гъогурыкъоным хэлажьэхэрэм яфитыныгъэхэр, яшоигъоныгъэхэр, ящинэгъончъагъэ, япсауныгъэ зэрифэшьушаэу къызэраухъумэштый.

Хэушхъяафыкыгээ рэзэнэыгээ гүцлийхэр тиветеран льаплэхэм афэсэгъехы. Күүлжкүр ылъэ төуцоным, ныбжыкчуу къыхахъэхэрээр агъэсэнхэм aklyachы эмьблажжэхүү заралфалжжаяхъэм алае кызызаралготхэмжээ гүшүүлэ фабахэр аласагъохы.

Тикъэрэлгээ итгогүэм атель правопорядкър къаухумээ зищыэнэгъэ зытыгъэ тиофшэгъуҳэм егъжээр шэжьыр адэжы!

Мы юф мыпсынкәр зыгъәцкәрә пстәуми псауныгъэ пытә, насып яһенхәу, тъехъягъәхэр ашынхәу сафәлъало!

АР-м хэгээгүү клоц! Йоххэмкээ иминистрэу, полицием иполковникуу Олег БЕЗСМЕЛЬНИЦЫН

«Гухахъо хэзгъуватээ Iод сэшIэ»

Къэралыгъо автоинспекцием ильэс 30 хъугъэу щытхъу хэльэу Ioф щызышээрэ Платыкъо Ичрам гушылэгъу тыфэхъугъ. Ар гьогу-патруль къулыкъум иротэу N 1-м икомандир, полицием иподполковник.

Ичрам Шэуджэн районым ит къуаджэу Пщыжхъяблэ къышыхъугъ, ѿшыгъ. Шы зыщызэрэлтэгъухэрэ, зыщызэгурьлохэрэ, адыгагъэр зыща гэльэп!эрэ унагьо клаалэр къихъялагъ. Янэ-ятэхэу Ибрахымирэ Бибэрэ чанеу зэдэлэжьягъэх, яльфыгъэхэр гього занкэ зэрэтыращэхтхэм ынуж итыгъэх. Зэшхъягъусэхэм нэбгыриплэ зэдаплун, ашпъэрэ гъесэнгъэ арагъэгъотын альэкыгъ. Сыдигъуи пуныгъэ-гъесэнгъэр ным нахь фэгъэзагъ, Бибэ аар дэгъоу зэшүихъгъ. Сыда пломэ адыгабзэмкэ кілэегъаджэу гурьт еджап!эм ильэс 30-рэ юф щишлагъ, бзэм игъусэу хабзэри исабыйхэм ахильхъагъ. Ичрам янэ-ятэхэм афэрразэу ягугъу изашчи.

Ильэсэым жъоныгъуак!эм Адыгэим и Къэралыгъ автоинспекции хэхьагъ, непэ къызнэсэгъэм игуалэу къулыкъур ехбы.

Платыкъо Ичрам аар гъогупатруль къулыкъум ихэушхъяфыкыгъэ взвод старшэ инспекторэу юфшэнрыгъиргэжьагъ. Гъогум утетыныр, хуягъэшлагъэхэр къыхэбгъэшынхэр, цыиф зэфэшхъяафхэм гущыгъэгъу уаффехъуныр лешлэхмэ дэгъоу ешээ. Зэрэхъурэмк!э, пээси лэнат!эм къыфэмк!озэ, ильэсий 10-рэ гъогум къулыкъур щильтыгъ. АР-м и Лышхъяэ игъусэу къеклокхэрэм ахтэгъ.

— *Иоф* зысшиэрэ ильэс
30-м кык*ЮцI* тхамэта-
бэмэ сарихыыл*Лагъ*, —
кьеуат тигуучыи Эгъю. —
Ахэм сыззрагуры*Ющтым*,
*си**Юфиш**Эн* зэрэгзээцэк*Э-*
щтым семзызющу сыйтль,
а шэнир *п**Луныгъэу* кыт-
халхыагъэм ѹыщ, тянэ-
тиятхэм тыззрагьэсагъэм
тетэү сэпсэү.

Ичрам ишүйлээньгээ полицием рипхынэу зэрэхтүгээм ушьхягыу гъэнэфагьэ илэгээ. Ицы-күгээом кыышгэжээжьагьээ ятэ фэягь ар полицием хэхьянэу, шыуашэр дахэу щигынэу. Гурыт еджаплэри, дээ күлүкьури кын-ухыхи, товшлэн зэфэшхяафхэр тэлкүрэ гъяэцэклагьэх. Апшэрэ юридическэ гъэсэнгыи зэри-гъэгъотыг. Нэужым, 1993-рэ

Гээж ишүйл.

Гъогум күлүкьур щигхыныр 1993-рэ, джащ фэд, пээж 1994-рэ пыгыныр аукъодыеу щигтэп. Ичрам зипээш ротэм нэбгырэ 64-рэ хэхьэ. Ахэм зэклеми шэн зэфрешхяаф яи, ильэс пчагъэрэ тоф щызышлагъэхэри, кынхэхэз-гъаклэхэри ахэтых. Пстэуми еклонлэкэ гъэнэфагьэ къафэб-гъотынэу щигтэп.

— Сызипээш нэбгырэ 64-рэ

ильесьым жыныгыуак! Эм Адыгейим и Къэралыгъо автоинспекцияне хэхъягъ, непэ кызынсэсигъэм игуапэу күлүкъур ехбы.

Платыкъо Ичрам апэ гъогулатруль күлүкъум ихеушхъа-фыкыгъэ взвод старшэ инспекторэу юшшынээр щыригъэжъягъ. Гъогум утетыныр, хъульгашаагъэхъэр къыхэбгъэшынхэр, цыфэрэвэфшъахфхэм гущынэгъуяафхъуныр лашламэ дэгъуюешшэ. Зэрэхъурэмк! Э, пэшээннат! Эм кыифэмыклоэ, ильэсий 10-рэ гъогум күлүкъур щихъыгъ. АР-м и Лышхъэ игүүсэу къеклокхъэрэм ахэтыгъ.

— Сицилэнэгээ автомонспекцием зэрэст хыгъэм��ээзы мафи сүкдэгжьёзүү кыххэк! Йыгъяа, — ело ротэм ипаццэ. — Сыдигчийн автомобилыхэр сүкласах, ахэм яихыгээ сијофшиэнни.

Арынгы, гухахьо хэзгүүтэй штээс зэкдэлтынклохэм күлайныгъэр кызылзэк! Йэзгъяа ээз Иоф сэиний. Автомонспектор сэнэхъатым угук! Ухамсынгагъяа Иофрынш! Йэшүүщэн. Араанах льэнэйкьо штээхьа-Іхэм ашиш.

Гъогум къулыкъур щыпхъыныр
лэшъэхэп, джаш фэд, пэшэ лэнатлэ
птыгъыныр аукъодьеу щытэп.
Ичрам зипэшэ ротэм нэбгыре
64-рэ хэхъэ. Ахэм зэклеми шэн
зэфэшьхъаф ял, ильэс пчагъэрэ
лоф щызыышлагъэхэри, къыххэз-
тъаклэхэри ахэтых. Пстэуми
екололеклэ гъэнэфагъэ къафэб-
гъотынэу щыт.

A black and white photograph of a middle-aged man with a shaved head, wearing a white short-sleeved military-style uniform with epaulettes. He is seated in a black leather office chair at a wooden desk. In front of him is a computer keyboard and a monitor. To his left, a portion of a whiteboard or calendar is visible. On the wall behind him are two framed certificates or awards. To the right, there is a large calendar and a framed photograph of a group of people.

зэкІеми ацІэ-альэкъуа-
цІэхэр, ятацІэхэр, якъэ-
бархэр дэгъоу сэшиІэх, —
къеуат э тигуышыІэгъу. —
Зафээгъазз зыхъукII ята-
цІэхэр пымытэу садэгү-
щыІэрэп, ац къеушыхъа-
ты нэбгырэ пэчье льтимэ-
нгъэ зэрэфэсийырэр.
НыбжсыкІэу күлүкъум
къыхахъяэхэрэм ІэнІэсэн-
гъэу сІэкІэлтыр зэрэггъэ-
шІэштим сипиль. Хэу-
къонигъэ горхэр къахафэ-
хэми, тывзэгъусэу дэтэгъэ-
зыжсы. Цыфым зэкІэри
ышІэу къэхъурэн, сферъэ-
кІыщтымкІэ садеІ.

Платыкъо Ичрам зипэшэ
ротэр зыфэгъэзагъэр къалэу

Мыекъуапэрэ Мыекъопэ районымрэ. Гъогу хъугъэ-шлагъэхэм ястатистикэ узыхапльэкэ, авариехэр мымаклэу зыщагъэунэфыхэрэм Мыекъопэ районыраащыц. Гущыэм пае, мы ильэсир къызищихъагъэм къыщыублагъэу хъугъэ-шлагъэ 22-рэ Мыекъопэ районым къыщиҳуыгъ, ахэм нэбгыри 5 ахэклодагь, нэбгыре 27-мэ шьобжхэр хахыгъэх. Икынгъэ ильэсым ебгъапшэмэ, а пчайагъэр тлэкly нахыбыд. Ар эз-пхыгъэу полицием иподполковник къыхигъэшырэр машинэхэмэгчилэгэе сарсахын оорчары.

япчъагъэ зерахахъорэр ары.
— Мы аужыре итьэсит *Иуртиштэмэ*, зыгъэпсэфакдоу
къуштхъээм къаклохэрэм
япчъагъэ лъишиу хэхъуагъ,
— къеуатэ Ичрам. — *Гъодум ушызеклонир хылыгъ*

фэгъезагаэр гъогурыкю-
ным шашахъэхэр зыукъо-
хэрэр къыхэдгъэшын,
тигъэдэклижэс ядгээхын
закъор арэл. Хяа! Эу къа-
клохэрэм чыюпсым елты-
тыгъэу гъогум изытет
зыфээр агурытэгъяло,
ишинаагъоу аз къиклын
ыльэклишищхэр, сакыны-
гээ къызхагъэфэн зэрэфаер
яэтэло. Пэшиорыгъэшь йоф-
тхьабзэхэр зэхэтэшэх.
*Гъогурыклонир Ѣынэгъон-
чъэнир, ац хэлажьсэхэрэм
яишиэнэгъэ ыки япсау-
нагъэ къэххүмэгъэнхэм
автоинспекциер шигъын-
къэу ыуж ит.*

Гатаукъы ичрам ишшэвэрлүү
щытхуу хэлтэй зэригтэцаклэрэм
ишихьатай щытхуу ыкыр рэзэнэй
гээ тхыхъялхэмкэ, медаль зээфэ-
шхъяафхэмкэ къыхагъэштыгъ.
Ioвшлэндем даклоу унэгъо дахэ
ышшэн ыльэктэйгъ. Ишхъэгъусэу
Маринэрэ ежьырэ пшээшийц
зэдаптугъ, нахынжыитумэ, Азэрэ
Заринэрэ ящылэнхгъэ меди-
цинэм рапхыгъ, анахыкээу
Анжеликэ гурит еджаплэу N11-м
ия 9-рэ класс ис-

Гъээзтэйр кызыгийн эфедээз, Ичрам иловшгээхүм, ветеранхэм (ахэр зыщагьгээгүүшшэхэрэл) ямэфэлти мафэлти афэгушло. Псайнуыгээ пытэрэ куяачлэрэ ялехэу, яунагьюхэм адатхъэхэу, ядуний мамырчын шынчнхэй афэлжло.

ІЭШҮҮНЭ Сүсн-

Сурэтыр Іешъынэ Аслъан тырихыгъ.

Изэтегъэпсыхъан аухыгь

Лъэпкъ проектэу «Псауныгъэр къэухумэгъэнээр» зыфиорэм ишъолыр программэу «Гу-лынтифэ узхэм апэшүеукольгъэнээр» зыцэм къыдыхэлтытэгэе юфтьабзэхэу Адыгэ республике клиническэ сымэджэшым хэт гупчэм изэтегъэпсыхъан епхыгъэхэр аухыгъэх.

2022-рэ ильэсэм 1эмэ-псымищ кээ аш чагъеуцаагь. Ахэм сомэ миллион 77,4-рэ апэхуяагь. Зэклэмки «Гу-лынтифэ узхэм апэшүеукольгъэнээр» зыфиорэм программэм къыдыхэлтытэгэе мы ильэсэм сомэ миллион 83,5-рэ аосэ орудование ашээгь.

Мыекъопэ къэлэ клиническэ сымэджэшым зепхъан пльэкъищ УЗИ аппарат, Адыгэкаалэ дэт сымэджэшү К. М.

Батмэним ыцэ зыхырэм тхъабылхэм жы къазэрэргэшэрэ ыкчи жыкъеэшнээр зэраупльэктурэр зыхэт ИВЛ-аппарат къафащэжынхэу щыт.

— Лъэпкъ проектым къыдыхэлтытэгэе юфтьабзэхэм ягъэцкээн лъэшэу тыльэппээ. Ахэр щыэнгъэм щыгхырышигъэ зэрэхүстүм мэхъанэ ин ил, — elo псауныгъэр къэухумэгъэнэмкэ министрэм иапэрэ гуадзэу Максим Коробко.

Тикъэгъэлъэгъонхэр

Анахь дэгъухэм ашыщ

«2022-м инэпкъхэр» зыфиорэ сурэт къэгъэлъэгъоныр Мыекъуапэ къыщызэ-иуахыгь.

Адыгэим культуремкэ и Министерствэ, Урысъем ислуттеххэм якутамэу республикэм щылэр, Рязань ыкчи Пензэ ясурэттеххэм ятвorchескэ куп, Мыекъуапэ икъэлэ сурэттех клубэу «Лэгъонакъ» къэшакло фэхъухи, къэгъэлъэгъоныр Адыгэим щызэхашагь.

Зэхахъэм къыщыгущы-иагъэх Адыгэ Республикаан культуремкэ и Министерствэ иотдел ишащэу

Шэуджэн Бэлэ, республикэм исурэтышхэм я Союз итхъаматэу Елена Абакумовар, АР-м исурэттеххэм я Союз ишащэу Аркадий Кирнос.

Ильэси 4 хъульэу Мыекъуапэ исурэттех клубэу «Лэгъонакъ» Урысъем изэнэкъокъу апэрэ чын-пищыр къыщыдээхырэм ашыщ. Урысъем изэнэкъокъу «Нэпкъхэр» зыфиорэм дышэ медальхэр къыщахыгъэх Арка-

дий Кирнос, Александр Орнатскэм, Ирина Даценкэм, Ольга Колодяжная, Наталья Кохмановам, Борис Никитиням.

Проектэу «Нэпкъхэм» хъээрэ зээлкэгъоу Пензэ щыкъуагъэм Урысъем исурэттех куп 93-рэ хэлэжьагь. Сурэт мини б зэнэкъокъум къырахьылгээ. Зэхэшаклохэм сурэт 200 фэдиз анахь дэгъухэу къыхагъягъэх. Адыгэим щылхэу Светлана Дени-

совам, Валерия Долгопловам, Еутых Сайдэ, Наталья Кохмановам джэрэ медальхэр къафагъэшьошагъэх.

Мыекъуапэ къыщызэ-иуахыгъе къэгъэлъэгъоным къалэхэу Златоуст, Белгород, Пермь, Челябинск, Москва, Мурманск, Белоруссием, нэмэгдэхэм ясурэттеххэм ягъшшагъэхэр щытлэгъугъэх. Дахэх, узыгъашэ. Чынопсым, тарихъым, лыххужуны-

гъэм, псэушхъэхэм, цыфхэм яшылакэ, нэмэгдэхэм яхыллэгъэ сурэтхэр гъэшгъенохы. Мэкьюогъум

и 26-м нэс сурэттеххэм яошшэгы 120-мэ шүүял-пльын шульэкъищ.

ЕМТЫЛЬ Нурбый.

Редакцием къатхырэ письмэхэр

Сызэрыгушхорэ сипшьэшьэгъухэр

1961-рэ ильэсэм я 7-рэ классыр къетуухыгъэу ильэс 14 — 15 нахь зымыныбжь пшьэшьэжьехэм тызэгъусэу Адыгэ къэралыгъо къэлэгъэдже училищым тычлэхъагь.

Блащэпсынэ, Фэдз къарыкы-тэххэу къэбертэябзэм ригуши-тэххэр, бэслээнэххэу Улапэ щышхэр, хытушьо Шапсыгъэм, Бжъядыгъу, Къэмгүе къарыкыгъэхэр, адыгабзи урысыйзи тэрэзэу тымышшэу тызэрихыгъагь.

Тинасыгкэ яошшэнэр езыгъэгъэгъэхэе къэлэгъэдже ныбжыкъэу Жэнэл Тэмэрэ Щебанэ ыпхуум тытефагь (джэнэт ляг-пэр Тхъэм къырет). Зышхъасыжыгъэп, тыригъэджаагь, ти-пугъ, тигъесагь. Училищым сид фэдэ яофтаго къырихыгъагъэми перытыныгъэр щытыгъэе тыхэлажъэштыгъ, едженими дэгъуу тыхэгъозагъуу, дэгъуу гъэзетэу къагъэкъэжырэ зэпхытми тигъэхъагъэхэр къихъехэу еджэгъу ильэсилпээр дгъэкъу-

гъэ. Зэлукъешхуи тши училищым икъэлэ пугъэу, Советскэ Союзым и Лыххужьэу Андырхьое Хүусен ыцэ тиеджапэ ыхымэ зэрэштойнгъор къыщытогъагь.

1965-рэ ильэсэм едженры къетуухи, яошшэнэр едгэжъагь. Зы купи Чечэнным агъекуагь. Ильэс-ильэситум яоф къыщашы къэкъожыгъэх. Зинасыг ахкум къыщызигъоти къэнагъэхери къахэкъигъэх. Зэклэм ашшэрэ гъэсэнгъэ зэдгэгъотыжыгъ.

Джы зигугуу къэсшымэ сшо-игъор щылэнгъэм лъэгъо дахэу щыгхырашыгъэр ары. Лэшэгъуныкъом ехъукэ узэклэбэжымэ мы пшашхъэхэм caluklénéу, си-гашэ щыщ лахх адэзгошигъену синасыг къызэрихыгъэм сирэгушо.

Чечэнным къэнагъэхэм ашы-

гъагь» зыфиорэ цэ лъаплэр я. Нэгъуу Кърымсад хысапыкмэригъаджэхэу, еджалпэм илэшхъяает иапэрэ гуадзэуи республикэ гимназиэм яоф щылшагъ, непи аш щэлажьэ. Ар народнэ просвещением иотличник.

Хъоц Mae — хысапыкмэ, Къумпыл Симэ урысыбзэмээ литературэмрэкэ Улээп гурыт еджалпэм щырагъэджаагь. Чылэм цыф цэрыгэуу къыдэкынгъэхэр мы бзыльфыгъитум рагъэджаагь.

Хъамырэз Фатимэ тикъэралыгъо икъэлэ шъхьаэу Москва изы район ипочтовэ отделение илэшхъяаетэу ильэс 30-рэ яоф щылшагъ.

Битэ Любэрэ Лидэрэ, Афэшэльто Аминэт Адыгэ къэралыгъо университетыт щырагъэджаагь. Любэрэ профессор, Лидэрэ, Аминэт ыкчи Цунтыжъ Тэмэрэ щылэнгъэжымкэ кандидатых.

Абэсэ Мирэ Коцхъэблэ район администрацием, гъэсэнгъэмкэ иотдел инспектор шъхьаэу яоф щылшагъ.

Хъашхуанэкъо Сарэ Адэмые

еджалпэм щыригъэджаагь. Юфшэнэм къыдаклоу усэ тхыныр икласэти, иамали къехьыти, усэхэр зыдэ тхылти къыдигъэгъигь. Непи иусахэр «Адыгэ маќэм» къыщыхеутых.

Къудаекъо Сайдэ Адэмые гурыт еджалпэм ипэшагь. Шэнгыгъэшхо зиэ пащэу ыкчи къэлэгъэджаагь.

Иштхуу «Черкешенка» зыфиорэ тхылтым къыдэхъагь. Зэклэм къалжыгъэу къэралыгъо тын лъаплэр къафагъэшьошагъ. Ялъфыгъэхэр зэригушхони, япхъорэлъф цыкъуухм афалотэн къэбар шылшагъу апльэу зыгъэсэфыгъо уахтэм къеколлагъэх.

Шүкіэ сыгу къэкыжых, дахэкъе ягугуу сэшы, сарэгушхо.

Сэри Фэдз гурыт еджалпэм ишащырыгъаэзэу ильэсийбэрэ яоф щылшагъ.

Сипшьэшьэгъухэр сафелья-ло псауныгъэ пытэ ялэнэу, шло щылэнгъэм къыдаклоу бэрэ псеунхэу.

МЫЗЭ (ЩЭЛБАЙ) Айшэт.

Фэдз.

Дзюдо

Алырэгъур зыгъэсап! Эм игууч

Дзюдомкэ дунэе зэлукэгъоу «Щылыч пэлошху» зыфиорэр Монголием иквэлэ шхьаалэ Улан-Батор щыктуаг.

2024-рэ ильэсийн Олимпиадэ джэгунхэу Париж щыктощхэм ахэлжэгъетхэм якынхын фэгъэхыгээ зэлукэгъухэррагъягъэх. Улан-Батор (урсынбэзкэ — Красный Богатырь) дзюдомкэ бэнаклохэм дэгъоу кьапэгъокыг, спортсменхэм ялэпэсэнгээ кьагъэлъэйонымкэ амалышухэр ялагъэх.

Урсынбэз дзюдомкэ ихэшыпкыгыгэ команда итренер шхьаалэу Тао Хасанбай, аш илэпэгъухэу Арсен Галстян, Гээнэ Анзор Мыекъопэ бэнеплэ еджаплэм зыгъэсагь, яшынэгээ дзюдом епхыгъеу мэпсэүх.

Улан-Батор щыкогъэ зэнэкъокуум Урсынбэз ихэшыпкыгыгэ команда алерэ чыплэр кынцыдихыг. Япониум ибэнаклохэм ятонэрэ, Монголиум яшнэрэ чыплэхэр ахыгъэх.

Тихэгъэгу ибатырхэм дышэу медали 5, тыхынену 2, джэрзэу 2 кыдахыгъэх. Дышэхэр кызыфагъэшшошагъэхэм шуащытэгъэхуаз.

Мадина Таймазова, кг 70-рэ, Махмадбек Махмадбеков, кг 73-рэ, Михаил Игольников, кг 90-рэ, Матвей Каниковский, кг 100, Инал Тасоев, кг 100-м къехьу.

Янэ адигэмэ ашыш

Михаил Игольниковыр Туапсэ щапууг, Урсынбэз изаслуженнэ тренерэу Нэгъуцу Джамболэт ипащэу дзюдом зыгъэсагь. Михаил янэу Алалэ Фатимэ адигэ лъэпкэ шэн-хабзэхэр зэрхьхэх.

Олимпиадэ джэгунхэу Токио щыктощхэм Мадина Таймазовар, Михаил Игольниковыр ахэлжэгъагъэх, — къеуатэ Адыгэ Республиком изаслуженнэ тренерэу Бастэ

Сурэтын итэр: Михаил Игольниковыр, Мадина Таймазовар, Бастэ Сэлым.

Сэлымэ. — Мадинэрэ Михаилрэ Адыгэим иныбджэгъушуух. Бэрэ тызэльэко, тызэхахъээ, хууль-шлагъэу тызытегуушилэрэр маклэп.

Урсынбэз дзюдомкэ иегъэджэн зэхахъэу Мыекъуапэ щызэхашагъэм М. Таймазовар, М. Игольниковыр хэлэжъагъэх. Клэлэгъаджэхэм, тренерхэм, дзюдомкэ бэнаклохэм гүччэгъу афэхъугъэх. Ныбжыкэхэр физкультурэм, спортным пыщэгъэнхэм, псауны-

гъэр агъэптийнэм, лъэпкэ шэн-хабзэхэм афэгъэсэгъэнхэм, нэмийкхэм яхылгээгээ зэлукэгъухэр гьэшэгъонену зэхашагъэх. Алырэгъум шлэнгэгъэу Ѣзызрагъэгъотирэр Ѣзынэгъэм Ѣзыпхырацы.

Мадина Таймазоварыр Михаил Игольниковырэ алерэ чыплэхэр Улан-Батор кынцыдихыгъэхэм фэшлэхэрэе ибэнеплэ еджаплэ итренерхэр, спортсменхэр афэгушох.

Футбол

Зэнэкъокуум зыфагъэхъазыры

«Кубань» Краснодар — «Зэкъошныг» Мыекъуапэ — 1:0 (0:0).

Мэкъуогъум и 29-м Краснодар Ѣзызэдешлагъэх.

Къэлапчээм іэгуор дээздэгъэр: Азамат Гурфов — 75, «Кубань».

2022 — 2023-рэ ильэс зэнэкъокуум футбол клубхэм зыфагъэхъазыры. Ешлаклохэм

къуачлэр апсыхъэ, ялэпэсэнгээ хагъэхьоным фэшлэхэрэе зэлукэгъухэр зэхашэх.

«Кубань» алерэ купым хэт.

Краснодар иешлаплэ Ѣзыкогъэ зэлукэгъум теклонгыгъэр кынцыдээхъыщтыр къэшлэгъуау Ѣытыгъ, командэхэм яшлаклэ зэфэдагъ.

Урсынбэз и Кубок фэгъэхыгээ зэлукэгъэм, хэгъэгум футбольмкэ изэнэкъокуум ятонэрэ купым Ѣзыкотым ахэлжэхэнэу «Зэкъошныг» зэгъэхъазыры.

Кіэләцікіу футболыр

Апэрэр къахыгъ

Кіэләцікіу футболым фэщэгъэнхэм фэгъэхъыгъэ фестивалыр Урсынбэз Ѣекъо.

Къэралыгъо гъэпсыкэ илэу Адыгэир зыпсэурэр ильэси 100 зэрэхъурэр зэхэцаклохэм кынцалыти, пэшорыгъэш зэлукэгъухэр Мыекъуапэ Ѣырагъэкло-

кыгъэх. Командий зэнэкъокуум хэлэжъагъ.

Адыгэ Республиком футбольмкэ икелэцікіу-ныбжыкэ спорт еджаплэ итренерхэу А. Белоусым

ыкки Р. Мэлахъом агъасэхэрэе калэхэм ялэпэсэнгээ зэнэкъокуум кынцагъэлъэгъуагъ. Команддэхэр купилтоу гоцыгъагъэх, күэх ёшлэгъухэм анах лъэшхэр къащынэфагъэх. Мыекъуапэ икоманддэу «СШОР-2012-м» алерэ чыплэр кынцалыгъ. Краснодар краим икъалэу Хадыженскэ икоманддэу «Фениксим» ятонэрэ чыплэр ыхыгъ. Тульскэм икоманддэу «Олимпым» я 7-рэ, Мыекъопэ «Зэкъошныг» я 8-рэ чыплэр къащыгъэх.

Ешлэгъо анах дэгъухэр зэнэкъокуум кынцыхыгъэх. «СШОР-2012-м» иешлаклохэм Аким Агаповыр къэлэпчээлтэйт анах дэгъоу зэхэцаклохэм алтыгъ. Клэдэклой Астемир ыпеклэ анах дэгъоу Ѣешлэгъуау Ѣыцэ къыралуагъ.

Алерэ ыкки ятонэрэ чыплэр кынцыдээхъыгъэ команддэхэр Урсынбэз икъалэх эзлаклохэр Анале илсэуплэ Витязево йоныгъом и 23 — 30-м Ѣыктощхэм ахэлжээштых.

Зэхэзыщагъэр
ыкИ къыдэзы-
гъэкъырэр:
Адыгэ Республиком
льэпкэ Йофхэмкэ,
Іэкъыб къэралхэм ашы-
псэурэ тильэпкэ-
гъухэм адярьлээ зэхэзы-
гъэхэмкэ ыкИ
къэбар жууѓэм
иамалхэмкэ и Комитет
Адрессыр:
ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыд-
шилэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къылхырэр А4-къэ
заджэхэрэ тхъапхэу
зипчагъэкъэ 5-м
емыхъухэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлтээ, шрифтър
12-м нахь цыкъунэу
щытэп. Мы шапхъэ-
хэм адимыштэрэ
тхъагъэхэр редакцием
зэкъегъэжъокъых.

E-mail: adygovoice@mail.ru

Зыщаушыхъятыгъэр:
Урсынбэз Федерацем
хэутын Йофхэмкэ, тел-
радиокъэтын-
хэмкэ ыкИ зэлъы-
Іэсъкэ амалхэмкэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыплэ гъэлоры-
шлапл, зэраушыхъятыгъэ
номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зыщаушыхъятырэр
ОАО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкъэмкИ
пчагъэр
4768
Индексхэр
П 4326
П 3816
Зак. 1185

Хэутынбэз узчи-
къэтхэнэу Ѣыт уахътэр
Сыхъатыр
18.00
Зыщаушыхъятыгъэх
уахътэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор шхъялэр
Дэрбэ Т.И.

Редактор
шхъялэм игуадзэр
Мэцлэкъо С. А.
Пшъэдэкъыж
зыхъырэ секретарыр
Жакъэмкъо
А. З.